

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar na otvoritvi
Evropske poletne šole o umetni inteligenci**

Ljubljana, 24. julij 2023

Velja govorjena beseda.

Dame in gospodje,

V veselje mi je, da vas lahko nagovorim na premierni Evropski poletni šoli o umetni inteligenci. Začenjate teden intenzivnih tečajev in mreženja, osredotočenih na umetno inteligenco (UI). Prepričana sem, da so se organizatorji marljivo trudili pripraviti odličen program, ki pokriva širok spekter tem UI. Upam, da boste v tednu trdega dela razširili svoje znanje, razširili poglede ter spletli nova prijateljstva in mreže, ki lahko vodijo v prihodnje raziskave ali poslovna partnerstva.

Povabilo organizatorjev, da vas nagovorim, sem se odločila sprejeti, ker umetna inteligenca že temeljito spreminja način dela in življenja in ker verjamem, da ste na položajih, ki jih imate ali jih boste zasedli, pomembni partnerji pri soočanju z izzivi in priložnostmi, ki jih prinaša umetna inteligenca. Čeprav je umetna inteligenca z nami že precej časa, so nedavno ustvarjene aplikacije, ki so na voljo širši javnosti, sprožile javno razpravo o daljnosežnih posledicah umetne inteligence.

Kako naj izkoristimo moč UI? Ali spreminja človeško ustvarjalnost? Kakšne so posledice umetne inteligence na izobraževanje? Kaj se bo zgodilo s številnimi službami belih ovratnikov, ki so nekoč veljale za imune na avtomatizacijo? Kakšna so tveganja, povezana z aplikacijami umetne inteligence, ki jih razvijajo podjetja z lastnimi cilji? Kako naj uporabimo UI v javnem sektorju? Za nas, Evropejce, obstaja tudi vprašanje, kako lahko zaščitimo svoje vrednote v tem hitro spreminjajočem se svetu. Kako naj odgovorimo na ta in številna druga vprašanja na politični ravni?

Kot morda že veste, je Evropska komisija pred petimi leti sprejela strategijo UI. Njeni cilji vključujejo krepitev tehnoloških in industrijskih zmogljivosti EU ter spodbujanje sprejemanja umetne inteligence v celotnem gospodarstvu, tako v zasebnem kot javnem sektorju. Da bi to dosegli, moramo povečati vlaganja v raziskave in inovacije ter zagotoviti večjo preglednost algoritmov. Poleg tega se moramo pripraviti na družbeno-ekonomske spremembe, ki jih prinaša umetna inteligenca, ob upoštevanju priložnosti in izzivov, ki jih predstavlja v izobraževanju, na trgu dela, v sistemih socialne zaščite in na drugih področjih javnega sektorja. Nazadnje, vzpostaviti moramo ustrezen etični in pravni okvir, ki temelji na evropskih vrednotah in je usklajen z Listino EU o temeljnih pravicah. EU in Svet Evrope sta v ospredju urejanja umetne inteligence. Verjamem, da je pristop, ki temelji na tveganju, pravilen, saj vzpostavlja pravo ravnovesje z omogočanjem raziskav in razvoja, izvajanjem nadzora za aplikacije z večjim tveganjem ter tudi popolno prepovedjo aplikacij, ki so nesprejemljive in so v nasprotju z našimi vrednotami. Da, v EU prevzemamo svetovno vodilno vlogo pri regulaciji umetne inteligence in na to bi morali biti ponosni, ker moramo zaščititi svoje vrednote in način življenja, namesto da bi bili prepuščeni na milost in nemilost velikim podjetjem, ki jih vodijo posebni cilji in zasebni interesi. Te odgovornosti se ne smemo bati. Poglejmo, kaj smo dosegli s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR), kjer smo inovirali z novimi predpisi, ki so bili nujno potrebni in so pokazali pot naprej celotnemu svobodomiselnemu svetu.

Eden od pomembnih izzivov, s katerimi se bomo soočili, je pomanjkanje strokovnjakov na teh področjih. Kot že omenjeno, se umetna inteligenca že v veliki meri uporablja in pričakuje se, da bo povpraševanje po usposobljenih strokovnjakih še naprej naraščalo. Del rešitve za ta izziv se skriva v dogodkih, kot je poletna šola, ki se je udeležujete. Poleg tega moramo raziskati, kako privabiti več deklet na področja STEM (znanost, tehnologija, inženirstvo in matematika) in, kar zadeva Evropo, kako ustvariti ugodne pogoje za privabljanje kvalificirane delovne sile na našo celino.

Na koncu bi rada povedala nekaj besed o Sloveniji in njeni vključenosti v UI. Slovenija je veliko prispevala na področju umetne inteligence. Naša država ima dolgo zgodovino aktivnega ukvarjanja z raziskovanjem umetne inteligence, saj so slovenski znanstveniki sodelovali v mednarodnih projektih že v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Morda ste že slišali za profesorja Ivana Bratka, mednarodno priznanega znanstvenika in profesorja na tem področju. Slovenski raziskovalci so se specializirali na različnih področjih umetne inteligence, kot so strojno učenje, obdelava naravnega jezika in računalniški vid, rezultat pa so inovativne rešitve in prispevki na teh področjih. Slovenija je bila med prvimi državami, ki je uvedla programe formalnega izobraževanja na področju umetne inteligence. Tudi slovenska podjetja so se aktivno vključila v raziskave in razvoj umetne inteligence, ustanovila so oddelke za umetno inteligenco in razvojne ekipe, ki se ukvarjajo s kompleksnimi izzivi s tehnologijo umetne inteligence. Posebej me veseli, da je Slovenija postala središče za zagonska podjetja s področja UI, ki se osredotočajo na vrhunske tehnologije, kot so sistemi avtonomne vožnje, pametne domove in podatkovno analitiko.

Kot dokaz slovenske zavezanosti umetni inteligenci je UNESCO leta 2020 v Sloveniji ustanovil Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco. Na splošno je Slovenija dosegla izjemen napredek na področju umetne inteligence, saj njeni raziskovalci prispevajo k algoritmom in metodam, gostijo pomembne konference in negujejo okolje inovacij. Tudi slovenska vlada se zaveda pomena umetne inteligence in jo je vključila v nacionalno strategijo digitalizacije, s čimer spodbuja nadaljnji razvoj in ustvarja možnosti za napredek na tem področju.

Prepričana sem, da boste po tem intenzivnem tednu dela pridobili nova znanja in globlje razumevanje UI. Stkali boste tudi nova prijateljstva in navezali številne vezi s sodelavci in profesorji. In seveda, upam, da boste uživali v bivanju tukaj in imeli priložnost izkusiti naš način življenja, kulturo in naravo.

Hvala in želim vam uspešno in izpolnjujočo Evropsko poletno šolo o umetni inteligenci.